

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Centraal Informatiepunt

Den Haag, 30 november 2005

Aan de leden en de plv. leden van de Vaste Commissie
voor Justitie

OVERZICHT van stemmingen in de Tweede Kamer betreffende wetsvoorstel:

29676 Voorstel van wet van het lid Luchtenveld tot wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek en van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering in verband met de invoering van de mogelijkheid van beëindiging van het huwelijk zonder rechterlijke tussenkomst alsmede van een gewijzigde vaststelling en effectieve handhaving van de afspraken en rechterlijke beslissingen die in verband met de ontbinding van het huwelijk of nadien tot stand zijn gekomen over de wijze waarop door beide ouders vorm wordt gegeven aan het voortgezet ouderschap (Wet beëindiging huwelijk zonder rechterlijke tussenkomst en vormgeving voortgezet ouderschap)

EINDSTEMMING WETSVOORSTEL: het wetsvoorstel is op 29 november 2005 aangenomen. SP, GroenLinks, PvdA, Groep Wilders, Groep Lazrak, D66, VVD, LPF en Groep Nawijn stemden voor.

AANGENOMEN EN OVERGENOMEN AMENDEMENTEN

**Artikel I, onderdeel Fa,
Artikel I, onderdeel G
Artikel I, onderdeel J
Artikel I, onderdeel O
Artikel I, onderdeel R
Artikel I, onderdeel W
Artikel I, onderdeel X
Artikel IV, onderdeel F**

11→18→**25** (Kalsbeek en De Pater-van der Meer)

Dit amendement beperkt de administratieve echtscheiding tot gevallen waarin geen kinderen zijn betrokken over wie de echtgenoten of een van hen ouderlijk gezag uitoefenen.

Amendementen zijn in de volgorde van stemming – op artikelnummer – weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties.

Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8→ **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

In het wetsvoorstel is het ouderschapsplan opgenomen in artikel 150 Boek 1 B.W. welk artikel staat in de afdeling over administratieve echtscheiding. Het ouderschapsplan wordt op die plaats geschrapt.

Omdat ondergetekenden het ouderschapsplan wenselijk vinden bij een verzoek tot echtscheiding of een verzoek tot ontbinding van het geregistreerd partnerschap, wordt in het amendement het ouderschapsplan ingevoegd in artikel 815 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering en wordt daarnaar in artikel 80e Boek 1 BW (ontbinding geregistreerd partnerschap) verwezen. De mogelijkheid van beëindiging van het geregistreerd partnerschap door het inschrijven van een verklaring bij de ambtenaar van de burgerlijke stand (artikel 80c, eerste lid, onder c, Boek 1 BW) wordt beperkt tot het geval waarin de partners geen, al dan niet gezamenlijk, gezag uitoefenen over een of meer kinderen. De opnemings van het ouderschapsplan in Rechtsvordering brengt mee dat de rechter de in het ouderschapsplan vervatte afspraken over de invulling van het voortgezette ouderschap toetst. Als deze niet aan de in de wet vermelde minimumvereisten voldoen, kan het huwelijk of het geregistreerd partnerschap niet worden ontbonden. Als kinderen betrokken zijn bij een echtscheiding of de scheiding van geregistreerde partners, is extra zorgvuldigheid geboden. Rechterlijke toetsing benadrukt dat het opstellen van een ouderschapsplan geen kwestie is van «vrijheid, blijheid». De meeste ouders zullen er zelf in slagen goede afspraken te maken. De rechterlijke toetsing kan dan marginaal zijn. Als zij hier onverhoopt (nog) niet in slagen kan de rechter maatregelen gelasten (zoals bijvoorbeeld bemiddeling) die het alsnog maken van afspraken bevorderen.

Aangenomen. Voor: PvdA, Groep Lazrak, Groep Wilders, CDA, ChristenUnie en SGP

nader gewijzigd amendement Kalsbeek en De Pater-van der Meer, stuk nr. 25, onderdeel III, onderdeel Aa

nader gewijzigd amendement Kalsbeek en De Pater-van der Meer, stuk nr. 25, onderdeel III, onderdeel Ba

20→22→34 (Weekers)

Nu met het amendement Kalsbeek/De Pater-Van der Meer (nr. 25) ervoor is gekozen dat in geval van kinderen altijd een gerechtelijke procedure moet worden gevolgd, en via die procedure (waar onder ook het gemeenschappelijke echtscheidingsverzoek) geen aanvullende vereisten rondom specialisatie in familierecht en scheidingsbemiddeling wordt verlangd, is het niet meer logisch de «lat van specialisatie» voor de advocatuur «hoger te leggen» wanneer gebruik wordt gemaakt van de administratieve echtscheidingsprocedure.

De publiekrechtelijke beroepsorganisaties van advocatuur en notariaat kennen reeds een uitgebreid toezicht en klacht- en tuchtrecht en zijn bovendien in staat zo nodig nadere kwaliteitseisen aan de beroepsgroep te stellen.

Voor de scheidingsbemiddelaar, niet zijnde advocaat of notaris, is het wel noodzakelijk om kwaliteitseisen te stellen. Het is echter niet logisch om een lidmaatschap van een vereniging als zelfstandige kwaliteitseis in de wet op te nemen. Statuten van een vereniging kunnen bijvoorbeeld wijzigen en bieden derhalve geen garantie. Voorgesteld wordt om de kwaliteitseisen voor de scheidingsbemiddelaar bij algemene maatregel van bestuur te laten bepalen. Dit biedt tevens ruimte aan de goede ontwikkelingen die momenteel op het gebied van de mediation plaatsvinden. Te denken valt hierbij aan onder meer de volgende kwaliteitseisen:

- objectieve en transparante eisen met betrekking tot de vakbekwaamheid en
- ten bewijze daarvan een systeem van certificatie en accreditatie;
- een landelijke openbaar kwaliteitsregister van mediators;
- een systeem voor permanente educatie en intervisie;
- beroepsregels voor mediators, een klachtenregeling en onafhankelijk tuchtrecht;

- terugkoppelmechanisme (monitoring).

De algemene maatregel van bestuur zou in overleg met het veld moeten worden opgesteld. Nu de VFAS en de VMSN al voor een belangrijk deel voldoen aan deze vereisten, ligt het voor de hand dat deze verenigingen intensief bij de opstelling worden betrokken.

Aangenomen. Voor: PvdA, Groep Lazrak, D66, Groep Wilders, VVD, CDA, ChristenUnie, SGP, LPF en Groep Nawijn

Artikel I, onderdeel J

Artikel I, onderdeel W

12 (Kalsbeek)

Dit amendement beoogt de minimumomgangsnorm uit het wetsvoorstel te halen. Ook op grond van de huidige wet hebben de niet met het gezag belaste ouder en het kind recht op omgang met elkaar.

Alleen als sprake is van een van de vier in artikel 1:377a genoemde ontzeggingsgronden kan de rechter het recht op omgang ontzeggen. Een norm van een keer in de twee weken houdt niet goed rekening met het feit dat elke situatie anders is en daarom maatwerk vereist. Een minimumnorm zal bovendien niet zelden polariserend en juridiserend werken. Tenslotte dreigt elk minimum tevens maximum te worden.

Aangenomen. Voor: GroenLinks, PvdA, Groep Lazrak, Groep Wilders, VVD (met uitzondering van het lid Luchtenveld) en CDA

Artikel I, onderdeel O

19→21 (Kalsbeek en De Pater-van der Meer)

Het uitgangspunt van gelijkwaardig ouderschap is in artikel 251 vastgelegd. Tevens wordt daarin aangegeven welke ijkpunten van belang zijn voor de invulling van het gelijkwaardig ouderschap. Aan deze ijkpunten ontbreekt echter ten onrechte «het belang van het kind». Dit amendement voorziet in deze leemte.

Aangenomen met algemene stemmen

Artikel I, onderdeel P

Artikel I, onderdeel S

Artikel I, onderdeel T

Artikel I, onderdeel V

26 (Kalsbeek en Pater-van der Meer)

Dit amendement beoogt dat het verkrijgen van eenhoofdig gezag bij de echtscheiding mogelijk blijft. Daartoe wordt een nieuw artikel 251a ingevoegd. De voorgestelde wijzigingen benadrukken dat het dóórlopen van het gezamenlijk gezag na echtscheiding de hoofdregel is. Het voortduren van het gezamenlijk gezag is immers in het belang van het kind en geeft invulling aan het begrip ouderlijke verantwoordelijkheid. De hoofdregel is neergelegd in artikel 251 (na wijziging door indiener), de uitzondering in artikel 251a (nieuw). Het huidige artikel 251a (informele rechtsingang minderjarige) is opgenomen in het vijfde lid van het nieuwe artikel 251a.

De voorgestelde wijzigingen van de Onderdelen S, T en V houden verband hiermee. Het huidige artikel 253n (beëindiging gezamenlijk gezag niet met elkaar gehuwde ouders) is gewijzigd in de zin dat de criteria die gelden om het gezamenlijk gezag in eenhoofdig gezag te wijzigen (artikel 251a nieuw) van overeenkomstige toepassing worden verklaard. Tevens is de redactie van de vereisten van het verzoekschrift in overeenstemming gebracht met de formulering van het ouderschapsplan (artikel 815 Rv, beperking administratieve scheiding tot echtgenoten zonder kinderen, amendement 18).

Tot slot vinden wij het van belang dat kinderen een informele rechtsingang om een verzoek tot eenhoofdig gezag te doen, krijgen. De wijzigingen van de Onderdelen T en V strekken hiertoe.

Aangenomen. Voor: SP, Groenlinks, PvdA, Groep Lazrak, Groep Wilders, CDA, ChristenUnie, SGP, LPF en Groep Nawijn

Artikel I, onderdeel R

Artikel I, onderdeel X

Artikel IV, onderdeel Fa

29 (De Pater-van der Meer)

Zowel in een echtscheidingsprocedure als in de procedures van 253a en 377e is het zeer belangrijk dat een rechter, indien het verzoekschrift of de behandeling ter terechtzitting hiertoe aanleiding geeft, kan verwijzen naar een bemiddelaar. Voor de echtscheiding via de rechter is dit nu nog niet geregeld. Hiertoe wordt een nieuw lid in artikel 818 Rv ingevoegd, omdat het zeer belangrijk is dat ook de rechter in een echtscheidingsprocedure deze mogelijkheid heeft.

Bij de procedures van 253a en 377e heeft indiener dit terecht wel geregeld maar beperkt de mogelijkheid tot verwijzing zich tot “een persoon als bedoeld in artikel 149a, vierde en vijfde lid”. Dit betekent dat de bemiddelaar bijvoorbeeld moet voldoen aan de vereisten tot benoembaarheid tot rechterlijk ambtenaar. Dit vereiste is wel nodig bij het opstellen van een overeenkomst om het huwelijk buiten de rechter om te beëindigen maar is niet nodig in andere procedures. Zo kan het onder omstandigheden meer voor de hand liggen om een bemiddelaar met psychologische achtergrond te benoemen die niet persé jurist hoeft te zijn. Deze bemiddelaar zal wel onder meer juridische basis kennis moeten hebben om te kunnen onderkennen wanneer juridische belangen in het geding zijn. Om deze reden stelt het amendement voor om de kwaliteitseisen voor de bemiddelaar bij algemene maatregel van bestuur te laten bepalen. Dit biedt tevens ruimte aan de goede ontwikkelingen die momenteel op het gebied van de mediation plaatsvinden.

Aangenomen met algemene stemmen

Artikel IV onderdeel H

27 (Kalsbeek)

De voorgestelde wijziging maakt het mogelijk om bij de ontbinding van een geregistreerd partnerschap voorlopige voorzieningen en nevenvoorzieningen te treffen die verband houden met minderjarige kinderen en maakt het bovendien mogelijk dat, in geval van een gezamenlijk verzoekschrift, de afspraken in de beschikking kunnen worden opgenomen. Dit is in het belang van het kind noodzakelijk.

Bij de invoering van het geregistreerd partnerschap had registratie beperkte gevolgen voor de kinderen. Registratie had dezelfde gevolgen als het huwelijk met uitzondering van de familierechtelijke betrekkingen met de kinderen. Door de op 1 januari 2002 in werking getreden wijziging van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek in verband met het gezamenlijk gezag van rechtswege bij geboorte tijdens een geregistreerd partnerschap (Stb.2001, 468) is dit gewijzigd, omdat geregistreerde partners nu van rechtswege het gezamenlijk gezag over het staande hun geregistreerd partnerschap geboren kinderen kunnen verwerven (artikelen 253aa, ouders en 253sa, ouder en niet-ouder). Bij de ontbinding van een geregistreerd partnerschap ligt het derhalve voor de hand dat het mogelijk is om voorlopige voorzieningen en nevenvoorzieningen te verzoeken, die verband houden met minderjarige kinderen.

Aangenomen met algemene stemmen

VERWORPEN, INGETROKKEN EN/OF VERVALLEN AMENDEMENTEN

Artikel I, onderdeel R

Artikel I, onderdeel X

Artikel IV, onderdeel C

30→31 (De Pater-van der Meer)

Het amendement strekt ertoe dat geschillen slechtsop verzoek aan de rechter kunnen worden voorgelegd. Het wetsvoorstel stelt weinig processuele vereisten aan de gang naar de rechter. Hierdoor is het de verwachting dat de rechter geconfronteerd wordt met een veelheid aan (bagatel)conflicten die bovendien slecht gemotiveerd zijn.

In de situaties waar de procedure zoals Luchtenveld deze voorstelt voor is bedoeld, kunnen de emoties van de ouders hoog oplopen. Een advocaat kan in deze situaties een zeeffunctie vervullen en zo mogelijk een minnelijke schikking treffen. Indien het niet lukt om tot afspraken te komen, zal de advocaat het geschil, voorzien van de relevante omstandigheden en feiten, aan de rechter voorleggen. Dit maakt een efficiënte rechtsgang mogelijk.

Tevens maakt het amendement het weer mogelijk om hoger beroep in te stellen tegen de beslissing van de rechter. In hoger beroep wordt de ruimte geschept om een fout die in eerste aanleg is gemaakt, recht te zetten. Het is onwenselijk om deze mogelijkheid te laten vervallen.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, Groep Wilders, CDA, ChristenUnie, SGP en Groep Nawijn

Artikel IX

28 (Van der Laan en Weekers)

Dit subamendement bevat een experimenteerbepaling ingevolge welke in ten hoogste twintig gemeenten gedurende ten hoogste drie jaar administratieve echtscheiding ook kan worden toegepast wanneer de echtgenoten of een van hen ouderlijk gezag heeft over een of meer kinderen.

In het ingevoegde artikel XIA zijn de daarvoor benodigde aanvullende bepalingen opgenomen, die betrekking hebben op het waarborgen dat de belangen van het kind in de overeenkomst tussen de ouders in acht worden genomen en op het van toepassing verklaren van het ouderschapsplan.

Een evaluatie zal de werking in de praktijk belichten en een standpunt van de minister bevatten over de wenselijkheid om het experiment in de wet op te nemen.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en VVD